

BITTER

PILES

Siroop hier, zalfje daar ... Hoofdpijn? Snel een Dafalgan!
Voor veel ouderen is medicatie vaak een vast ritueel waar
ommigen sterk van afhankelijk. Vaak is medicatie noodzakelijk
voor wie op leeftijd is en het hier nog even gezond wil
uitzingen. Maar medicijnen kunnen ook overbodig zijn als
je niet (meer) helpen. Het kan zelfs gevaarlijk zijn voor
de gezondheid als je ze fout of te veel gebruikt.
Woon- en zorgcentra (WZC) nemen steeds meer het
medicatiegebruik van hun bewoners onder de loep. Terecht,
want het kan ook anders.

tekst: Anneleen De Leyn

Hoe het anders kan, laten we ons vertellen door drie verschillende woon- en zorgcentra: De Foyer, Everbos (Gentbrugge) en Sint-Jozef (Gent). Ervaringsdeskundigen bij uitstek.

Er nu meer of minder medicatiegebruik in uw woon- en zorgcentrum dan vroeger?

Ronald De Buck, afgevaardigd bestuurder WZC De Foyer vzw: "3 jaar geleden is het algemeen beleid helemaal herschreven. Onderschieden bekijken we het medicatiebeleid veel kritischer. Verpleegkundigen evalueren nu veel meer, praktisch maandelijks, het hele medicatieschema van hun patiënten of onze bewoners."

Wes Tijssens, directeur WZC Everbos: "Het is een constant vechten tegen gewoontes. Zowel tegen het voorschrijfgedrag van verpleegkundigen als tegen de gewoontes van de bewoners. De hoofdverpleegkundige probeert de arts te overtuigen om minder voor te schrijven, bv. antibiotica maar ook andere middelen. Dat is niet altijd makkelijk en bovendien willen de bewoners dat zelf ook

niet altijd. De arts moet soms ook zijn patiënt overtuigen dat een bepaald medicament geen of weinig zin heeft."

Johan Banneel, directeur Wonen en Zorg WZC Sint-Jozef: "Oudere mensen zijn inderdaad vaak heel gehecht aan hun medicatie. Neem nu bijvoorbeeld laxerend middelen, als je een bewoner 's avonds zijn siroopje afneemt om de volgende dag naar het toilet te kunnen gaan, dan gaat dat niet zomaar." **Tijssens:** "Je kan ook niet zomaar zeggen dat er nu meer of minder medicatiegebruik in WZC is dan vroeger. De veranderde populatie speelt ook een rol. Vroeger was 40 % van de bewoners van een 'rusthuis' zorgbehoevend en afhankelijk van medicatie, de overige 60 % was valide of relatief gezond. Door het financieerbeleid zitten nu alle WZC 100 % vol met zorgbehoevende senioren. Veel mensen komen hier ook terecht na een ziekenhuisopname en moeten hier dus vaak nog een serieuze hoeveelheid medicatie afbouwen. Zo zou je kunnen denken dat er vandaag veel meer medicatie

toegediend wordt dan vroeger, maar je moet het dus in z'n context zien."

Is hier al onderzoek naar gedaan?

Banneel: "Aan de hand van kwaliteitsindicatoren willen de Vlaamse overheid en de woon- en zorgsector de werking van woon- en zorgcentra transparanter maken, dus ook het medicatiegebruik."

Bewoners die meer dan negen door de arts voorgeschreven geneesmiddelen nemen, zouden een zeer hoog risico lopen op medicatieproblemen. Maar wat betekent 'voorgeschreven door de arts' precies? Dit blijkt voor interpretatie vatbaar.

Banneel: "Wie rekent wat mee? Tel je ook een zalfje mee dat iemand een paar keer per jaar aan smeert, of Dafalgan bij hoofdpijn, of Imodium bij diarree? Dit staat allemaal op de medische fiche, maar dat zijn niet de geneesmiddelen die iemand dagelijks gebruikt. De cijfers zijn dus niet representatief en voor interpretatie vatbaar."

De Buck: "Klopt. We hebben die indicatoren nog maar 1 keer moeten doorgeven dus kunnen we nog niet vergelijken." Het meten aan de hand van kwaliteitsindicatoren om onder andere het medicatiegebruik in de Vlaamse WZC in kaart te brengen, staat dus nog duidelijk in z'n kinderschoenen.

Besteden jullie ook meer aandacht aan de kosten die medicatie met zich meebrengt?

Banneel: "We proberen al jaren de kostprijzen voor medicatie betaalbaar te houden. In WZC Sint-Jozef zijn de medische kosten per bewoner al een hele

11 %

Als een verpleegkundige medicatie toedient, is er een foutenmarge van 11 %. Als een robot zakjes medicatie per inname moment bereidt, is dat maar 0,05 %.

40 %**VROEGER**

Vroeger was 40 % van de bewoners van een 'rusthuis' zorg-behoevend en afhankelijk van medicatie.

100 %**NU**

Door het financieerings-beleid zitten nu alle WZC 100 % vol met zorgbehoevende senioren.

• tijd gelijk gebleven. Gemiddeld betaalt een bewoner hiervoor 50 à 70 euro per maand. Uiteraard verschilt dat veel van bewoner tot bewoner. Er zitten zelfs pieken bij tot 150 euro of 200 euro, vooral door niet-terugbetaalde geneesmiddelen. Die kunnen de kosten enorm de hoogte in jagen, zoals bij vitaminekuren. Aangezien die kuren een pak geld kosten, proberen we het gebruik hiervan kritisch te bekijken samen met de artsen." Meer en meer sturen WZC ook aan op het voorschrijven op stofnaam in plaats van op de merknaam van het medicament. Zo kunnen bewoners kiezen voor generische middelen, dezelfde geneesmiddelen maar van een goedkoper merk.

Gebeuren er nog veel fouten bij het toedienen van medicatie?

De Buck: "Alles wordt intussen veel meer gecontroleerd dan vroeger. De apotheker screent ook nog eens alle voorschriften.

Als er tegenstrijdigheden zijn, neemt die contact op met de huisarts om ze aan te passen. Sinds we voor het verdelen van de medicatie met automatische robots werken, gebeuren er ook veel minder fouten. Elke bewoner krijgt nu een zakje met zijn of haar persoonlijke medicatie per inname-moment. Wanneer een verpleegkundige de juiste dosis pillen of siroop moet toedienen, blijkt uit onderzoek een foutenmarge van 11 %. Met de voorgemaakte zakjes pilletjes is er maar een foutenmarge van 0,05 %. Een gigantisch verschil."

Uiteraard zijn sommige ouderen afhankelijk van bepaalde medicatie, wie risico loopt op hart- en vaatziekten of hartaandoeningen bijvoorbeeld. Maar naast het medische aspect zoals minder voorschrijven en betere controles, spelen ook de omgevingsfactoren een cruciale rol bij de gezondheid en het welzijn van senioren. WZC Weverbos

is een internationale uitblinker op het vlak van die omgevingsfactoren. Uit alle uithoeken van Europa komen ze naar Gentbrugge afgezakt om een studiebezoek te brengen, want het centrum is enorm vooruitstrevend en innovatief op het vlak van ouderenzorg.

De Buck: "Ons medicatiegebruik in WZC Weverbos ligt 20 % lager dan het gemiddelde van de 25 woon- en zorgcentra waar onze apotheek mee samenwerkt. Als het over psychofarmaca (geneesmiddelen om geestesziekten of dementie te behandelen) gaat, ligt dat percentage bij ons zelfs twee derde lager."

Tijssens: "Het is vaak zo dat in woon- en zorgcentra 40 tot 50 % van de bewoners met dementie het kalmeringsmiddel Haldol toegediend krijgt. Hier in WZC Weverbos gaat het maar om 1 bewoner."

Hoe komt WZC Weverbos aan zo'n laag medicatiegebruik?

De Buck: "Wij geloven heel sterk in de invloed van omgevingsfactoren. Ruimte, licht en kleur zijn factoren die heel bepalend zijn voor het welzijn, het wel-voelen en de rust van mensen. Zo hebben wij er bewust voor gekozen dit WZC in een natuurlijke omgeving te bouwen. Ook de ruime tuin brengt kalmte en rust bij de bewoners. We geloven ook dat elke kleur een bepaalde invloed op ons uitoefent. Zo hebben de muren warme, aardse kleuren voor een positief gevoel. We proberen zoveel mogelijk gebruik te maken van daglicht. Kunstlicht gebruiken we voor meer zicht of bij actie. Geel of zachter licht werkt dan weer om tot rust te komen 's avonds. De bewoners kunnen bij ons eigenlijk heel veel zelf beslissen

TROTS OP 80!

In WZC Weverbos zou je denken dat verpleegkundige geen knelpuntberoep meer is. Want hier komen werkwilligen op een wachtlijst! Wie hier werkt, is trots dat te mogen doen. Ook de bewoners zijn trots, op de mooie leeftijd die ze al bereikt hebben en op zichzelf. En dat laten ze je zien tijdens de tweede editie van 'Trots op 80!' met foto's van Michiel Hendryckx. Van 5 juli tot 30 september gratis in het gloednieuw WZC De Zilvermolen, Heerweg-Zuid 126 in Zwijnaarde.

en op hun eigen ritme leven. Zo bepalen ze zelf wanneer ze eten (tussen bepaalde uren). Wij organiseren alle maaltijden in een gezamenlijke ruimte en niet op de kamer. Dat zorgt er niet alleen voor dat de bewoners zich sowieso verplaatsen, en dus bewegen. Het geeft ook een gemeenschapsgevoel: zien eten doet eten. Een tijdje geleden verhuisde een groep bewoners van WZC De Avondsterre (een ouder WZC van WZC De Foyer vzw dat nu sluit) naar hier. Daar

werkten ze nog niet zo vernieuwend als hier, en dus aten de bewoners er vooral op hun kamer. Na een periode in WZC Weverbos bleken ze plots weer allemaal de korstjes van hun boterham te kunnen eten, voorheen moesten de verzorgenden die afsnijden! Ook het probleem van ondervoeding komt veel minder voor wanneer mensen samen eten. De bewoners kunnen hier ook veel wandelen in de omgeving, en we zorgen ook voor extra bewegingsmogelijk-

heden zoals de duofiets waar ze gek op zijn. Als onze bewoners 's avonds moe zijn, dan zijn ze fysiek moe, niet van de roes van de medicatie. En slaappillen hebben we hier ook niet vaak nodig." In het nieuwste WZC De Zilvermolen in Zwijnaarde gaan ze nog een stap verder. Daar komt een therapeutische wellness met onder andere een sauna en jacuzzi. Er komt ook een prikkeloze ruimte waar de bewoners aan mindfulness kunnen doen. ●

BLIJF LANGER FIT EN MOBIEL

MOBIEL ZIJN BETEKENT VRIJHEID.
ONZE EXPERTEN HELPEN JE OP WEG.

Elektrische fietsen
met lage instap

Scooters voor
binnen en/of buiten

Aangepaste fietsen

Loophulpen
in diverse
uitvoeringen

Rolstoelen:
standaard,
actief,
electro...

Heb je vragen over onze fietsen of scooters?
Rolstoel, loophulp of driewieler nodig?

Onze gespecialiseerde verstrekkers bieden je
oplossingen op maat en een uitstekende service.
Maak vrijblijvend een afspraak.

AALST Sint-Jorisstraat 27
AALTER Lostraat 39
DEINZE Markt 76
EEKLO Garenstraat 46

GENTBRUGGE Land van Rodelaan 11
NAZARETH Drapstraat 111A
OUDENAARDE Deinzestraat 156
ZOTTEGEM L. De Metsstraat 15

INFO 09 242 43 44
WWW.THUISZORGWINKEL.BE